

ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี
ในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคอุตสาหกรรมเกษตร
จังหวัดปทุมธานี

STRATEGY FOR PROMOTING THE RESEARCH
AND DEVELOPMENT TECHNOLOGY OF AGRICULTURAL SMALL
AND MEDIUM ENTERPRISE (SMEs) IN PATHUM THANI PROVINCE

อนันต์ รุ่งพรทวิวัฒน์^{1*} ภาณุพงศ์ สามารณ² เตชิต ตริชัย³ และ พงศ์เทพ อันตะริกานนท์⁴

Anun Rungpornravewat^{1*} PhanuPhong Samat² TeChit TriChai³ and Pongtep Antarikanon⁴

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย^{1*, 2, 3, 4}

Doctor of Philosophy in Development Strategy Phranakhon Rajabhat University Bangkok, Thailand^{1*, 2, 3, 4}

Email: Anun @ tistr.or.th^{1*}

Received: 2018-10-16

Revised: 2019-04-04

Accepted: 2019-07-15

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของดุษฎีนิพนธ์สาขาวิชายุทธการพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษา วัตถุประสงค์ที่ 2 ของการวิจัยเท่านั้น คือ เพื่อศึกษาความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐในการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี ใช้แบบของการวิจัยและพัฒนาเป็นการผสมผสาน ระหว่างวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิง การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้รู้ และผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคอุตสาหกรรมเกษตร 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐในการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี มี 8 ประเด็นดังนี้ 1) ด้านการส่งเสริมและช่วยเหลือด้านการเงินในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี 2) การบริการฝึกอบรมทรัพยากรมนุษย์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 3) การให้บริการด้านที่ปรึกษาการวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยี 4) การส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทางการวิจัย และพัฒนา

- เทคโนโลยี 5) การให้บริการด้านห้องปฏิบัติการเครื่องมือ อุปกรณ์ ในการวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยี
 6) การกระจายข่าวสารด้านการตลาดการบริหารจัดการองค์การ การวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยี
 7) การส่งเสริมด้านการตลาด และจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายให้แก่ SMEs ทั้งในและต่างประเทศ
 8) นโยบายของรัฐในการจัดซื้อจัดจ้างสินค้า และบริการจาก SMEs

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์ การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคอุตสาหกรรมเกษตร

ABSTRACT

This research article is a part of the thesis on strategy development. The researcher would like to focus only the second objective, i.e. the need of public assistance on research and technology development for agricultural Small and Medium Enterprises (SMEs) in Pathum Thani province. The research methodology used mixed methods which consisted of both qualitative and quantitative. The key informants used were 30 related agricultural SMEs. The research instrument was an in-depth interview integrated by content analysis.

The study found that the need of public assistance on Research and Technology Development (RTD) for agricultural SMEs in Pathum Thani province could be classified into 8 categories, i.e. 1) monetary support on Research and Technology Development (RTD) 2) human resource training in RTD 3) Consultancy service in RTD 4) RTD networking in research support 5) laboratory service including equipment, instruments, etc, in RTD 6) Marketing communication in management and RTD 7) marketing activity and promotion for SMEs in both local and international markets and 8) public policy on product and service procurement for SMEs

Keywords: Strategy, Research and Technology Development, Agricultural Small and Medium Enterprises (SMEs)

บทนำ

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises, SMEs) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจและสังคม และถือเป็นกลไกหลักในการฟื้นฟู

และเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ โดยเป็นแหล่งที่สำคัญในการสร้างรายได้และการจ้างงานให้กับประเทศ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาความยากจน

โดยการกระจายรายได้ไปสู่ภาคชนบทที่มีความเจริญต่ำกว่าได้อีกด้วย สำหรับประเทศในกลุ่มอาเซียนก็เช่นเดียวกัน จำนวน SMEs ในอาเซียนคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 96 ของจำนวนวิสาหกิจทั้งหมด และมีการจ้างงานกว่าร้อยละ 50 ถึง 85 ของการจ้างงานทั้งหมดภายในแต่ละประเทศสมาชิก นอกจากนี้ พบว่า SMEs มีสัดส่วนสำคัญ ในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ระหว่างร้อยละ 30 ถึง 53 และประเทศอาเซียนมีการส่งออกที่มีจากภาค SMEs ระหว่างร้อยละ 19 ถึง 31 (ASEAN, 2015) ประเทศไทยต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศหลายประการซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญ มีผลกระทบทั้งที่เป็นโอกาสและอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ปัจจัยภายในประเทศ ได้แก่ ผลผลิตของการผลิตรวมของภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม อยู่ในระดับต่ำต้องพึ่งพาการนำเข้าที่สูงขึ้น ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประชากร การเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมแบบดั้งเดิมก้าวเข้าสู่สังคมสมัยใหม่ที่มีความซับซ้อนยิ่งขึ้นและการตลาดเชิงรุก ทำให้เกิดพฤติกรรมบริโภคนิยม ปัจจัยภายนอกประเทศที่ส่งผลกระทบอย่างมากจนสังคมไทยปรับตัวไม่ทันกับคลื่นการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมแบบก้าวกระโดด ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการตอบสนองความต้องการในการดำรงชีวิตของประชาชนมากขึ้น ซึ่งประเทศไทยต้องใช้ความพยายามเป็นอย่างมาก เพื่อแข่งขันในประชาคมอาเซียน ซึ่งมีประชากรประมาณ

600 ล้านคนหรือเกือบร้อยละ 10 ของประชากรโลก (Department of Trade Negotiations, 2012) นับเป็นความท้าทายอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจไทยซึ่งมีปัญหาใหญ่ที่ต้องเผชิญ คือ ประเทศไทยจัดอยู่ในประเทศที่มีรายได้ปานกลาง จึงอยู่ในสถานการณ์ “การติดกับอยู่ในวงเวียนของประเทศที่มีรายได้ปานกลาง” ที่เรียกว่า “Middle Income Trap” คือ คนไทยมีรายได้ประมาณ 210,000 - 240,000 บาท/คน/ปี ที่ไม่สามารถพัฒนาตนเองไปสู่ประเทศที่มีฐานะร่ำรวยได้ทั้งที่มีศักยภาพ เพราะมีจุดอ่อนสำคัญคือ ขาดนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ใช้ลดต้นทุนในการผลิตและการเพิ่มมูลค่าของสินค้า สาเหตุเพราะไทยไม่มีการวิจัยและพัฒนาที่มีคุณภาพ การแก้ไขปัญหาจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ และเป็นสิ่งที่ต้องทำอย่างเร่งด่วนที่สุด คือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นฐานสำคัญของการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีซึ่งต้องการการลงทุนภาครัฐควบคู่ไปกับการลงทุนในภาคเอกชน (Kriangsak Chareonwongsak, 2002) เมื่อพิจารณาด้านความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ พบว่าประเทศไทยมีความด้อยจนน่าเป็นห่วง จากการศึกษาเปรียบเทียบโดยสำนักวิชาการ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2556 พบว่าขีดความสามารถในการแข่งขันด้านต่าง ๆ ของประเทศไทยอยู่ในอันดับต่ำมาก ปลายปี พ.ศ. 2558 ได้มีการเปิดการค้าเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน จากการศึกษา World

Competitiveness Yearbook ซึ่งเป็นรายงานการศึกษาและจัดอันดับด้านความรู้ความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติของประเทศต่าง ๆ จำนวน 59 ประเทศทั่วโลก โดยประเมินจากสมรรถนะด้านโครงสร้างพื้นฐาน 4 ปัจจัยย่อยพบว่าประเทศไทยยังด้อยในทุกด้าน คือ ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอยู่ในอันดับที่ 54 ด้านเทคโนโลยีจัดอยู่ในอันดับที่ 52 ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจัดอยู่ในอันดับที่ 40 และด้านการศึกษการจัดอยู่ในอันดับที่ 51 (International Institute for Management Development, IMD, 2012)

ประเทศไทยมีจำนวนและการจ้างงานของ SMEs จากการสำรวจในปี 2557 พบว่าจำนวนวิสาหกิจรวมทั้งประเทศ มีจำนวนทั้งสิ้น 2,744,198 ราย จำแนกเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน 2,736,744 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.73 ของจำนวนวิสาหกิจรวม โดยเป็นจำนวนวิสาหกิจขนาดย่อม (SE) มากที่สุด มีจำนวน 2,723,932 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.26 ของจำนวน วิสาหกิจทั้งประเทศ หรือคิดเป็นร้อยละ 99.53 ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวม SMEs มีการกระจายตัวอยู่ในกลุ่ม ภาคการขนส่ง ขยายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ มากที่สุด มีจำนวน 1,159,715 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.28 ของวิสาหกิจรวมภาคการขนส่ง ขยายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ รองลงมาอยู่ในภาคบริการ จำนวน 1,036,598 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.28 ของวิสาหกิจภาคบริการ สำหรับภาคการผลิต มี SMEs อยู่ 495,077 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.57 ของวิสาหกิจภาคการผลิต ภาคธุรกิจเกษตรมีจำนวนทั้งสิ้น 32,320 ราย

จำนวน SMEs 32,081 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.26 ของวิสาหกิจภาคธุรกิจเกษตรรวมของประเทศ บทบาทในการจ้างงานของ SMEs ไทยการจ้างงานในวิสาหกิจของไทยในปี 2557 นั้น มีการจ้างงานในกิจการทุกขนาดรวมกันทั้งสิ้น 13,078,147 คน โดยเป็นการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดใหญ่ (LE) จำนวน 2,575,949 คน และเป็นการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จำนวน 10,501,166 คน คิดเป็นร้อยละ 80.30 ของการจ้างงานรวมทั้งหมด โดยที่วิสาหกิจขนาดย่อม (SE) มีสัดส่วนต่อการจ้างงานสูงที่สุดถึงร้อยละ 72.83 ของการจ้างงานรวม และมีสัดส่วนร้อยละ 90.71 ของการจ้างงานใน SMEs ลักษณะการกระจายตัวของการจ้างงานอยู่ในกลุ่มภาคการบริการมากที่สุด จำนวน 4,701,144 คน คิดเป็นร้อยละ 80.53 ของการจ้างงานทั้งประเทศ สำหรับการจ้างงานภาคการผลิตของ SMEs พบว่า มีการจ้างงานเพียงร้อยละ 23.09 ของการจ้างงาน SMEs ทั้งหมด (Office of Small and Medium Enterprises Promotion, 2015)

แม้ว่า SMEs ไทยจะมีความสำคัญและขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยอยู่ในขณะนี้ก็ตาม แต่ยังมีปัญหาและข้อจำกัดที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบและตรงประเด็นจากภาครัฐและเอกชนอย่างเร่งด่วน ข้อจำกัดของ SMEs ไทยในภาพรวมมีดังนี้ 1) ปัญหาด้านการตลาดส่วนใหญ่ มักตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นหรือตลาดภายในประเทศ ต้องขยายแนวคิดในการทำตลาดไปสู่ AEC ด้วย 2) ปัญหาด้านฝีมือแรงงาน มีการเข้าออกของแรงงานสูง จึงไม่มีโอกาสพัฒนาคนเหล่านี้ให้เป็นทุนมนุษย์ของ SMEs ได้ 3) ขาดแคลน

เงินทุน มักประสบปัญหาในการขอกู้ยืมเงินทุนจากสถาบันการเงิน เพื่อมาขยายงานหรือเป็นทุนหมุนเวียนทำให้ขาดแคลนทุนวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต4) ปัญหาข้อจำกัดด้านเทคโนโลยีการผลิต โดยทั่วไป SMEs ใช้เทคโนโลยีขั้นต่ำ เพราะมีเงินทุนน้อย ขาดบุคลากรนักวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม จึงไม่สามารถพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตได้ 5) ข้อจำกัดด้านการจัดการเพราะขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการ ส่วนใหญ่เรียนรู้มาจากการปฏิบัติตามกันมา จึงล่าช้าและไม่ทันต่อกาลเวลาของการบริหารยุคใหม่ 6) ปัญหาการเข้าถึงบริการส่งเสริมของรัฐ การจัดตั้งกิจการมักไม่ใช่วิธีทาง การ ไม่มีการจดทะเบียนโรงงาน ทะเบียนพาณิชย์หรือทะเบียนการค้า จึงค่อนข้างปิดตัวเองในการเข้ามาใช้บริการของรัฐ 7) ปัญหาข้อจำกัดด้านการได้รับการบริการส่งเสริมการพัฒนาจากภาครัฐและเอกชน เนื่องจาก SMEs มีกระจ่ายกันอยู่ทั่วประเทศ ประกอบกับข้อจำกัดของหน่วยงานภาครัฐมีไม่พอ จึงดูแลได้ไม่ทั่วถึง และ 8) ปัญหาข้อจำกัดในการรับรู้ข่าวสารข้อมูล เนื่องจากจุดอ่อนและข้อจำกัดต่าง ๆ ข้างต้น ทำให้ SMEs ขาดความเชื่อมโยงและรับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ด้านต่าง ๆ จากภาครัฐ (Office of Small and Medium Enterprises Promotion, 2015) ปัจจุบันภาครัฐมีนโยบาย มาตรการ และหน่วยงานจำนวนมากที่ทำหน้าที่ส่งเสริม SMEs ของประเทศ แต่การทำงานขาดเอกภาพ และขาดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนา SMEs อย่างเป็นรูปธรรม

จังหวัดปทุมธานี เป็นเมืองเกษตร มีสภาพแวดล้อมทางธุรกิจดี ดินฟ้า อากาศ

และการชลประทานดี ในภาคการเกษตร ดังนั้น SMEs ภาคอุตสาหกรรมเกษตรจึงมีความสำคัญระดับต้น ๆ ของจังหวัด มีโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับใบอนุญาตทั้งสิ้น จำนวน 8,221 โรงงาน เงินลงทุน 3.8 แสนล้านบาท มีการจ้างงาน 279,667 คน อำเภอที่มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่มากที่สุด คือ อำเภอคลองหลวง 1,015 โรงงาน ร้อยละ 31.5 รองลงมา ได้แก่ อำเภอลำลูกกา 787 โรงงาน ร้อยละ 24.4 อำเภอลาดหลุมแก้ว 350 โรงงาน ร้อยละ 10.9 อำเภอธัญบุรี 284 โรงงาน ร้อยละ 8.8 อำเภอสามโคก 267 โรงงาน ร้อยละ 8.3 และอำเภอหนองเสือ 65 โรงงาน ร้อยละ 2.0 โรงงานแยกตามหมวดอุตสาหกรรม คือ อุตสาหกรรมเกษตร 70 โรงงาน เงินลงทุน 4.1 พันล้านบาท การจ้างงาน 2,316 คน SMEs ภาคอุตสาหกรรมเกษตรของจังหวัดปทุมธานี ก็เช่นเดียวกันกับภาพรวมของประเทศ คือ มีข้อจำกัดและปัญหาการแก้ไขอย่างเป็นระบบและเร่งด่วน คือ 1) ปัญหาด้านการตลาด 2) การขาดแคลนเงินทุน 3) ด้านแรงงานที่มีฝีมือ 4) ด้านเทคโนโลยี 5) ด้านการบริหารจัดการองค์กร 6) ด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ 7) ด้านการส่งเสริมการพัฒนาองค์กรจากภาครัฐและเอกชน ปัจจุบันภาครัฐมีนโยบาย มาตรการ และหน่วยงานจำนวนมากที่ทำหน้าที่ส่งเสริม SMEs ของประเทศ แต่การทำงานขาดเอกภาพ ขาดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนา SMEs อย่างเป็นรูปธรรม

จากที่กล่าวมานี้ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษายุทธศาสตร์การส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยี ในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ของจังหวัดปทุมธานีโดยมุ่งเน้นบริบทของจังหวัดปทุมธานี เป็นตัวตั้ง และนำนโยบาย

มาตรการต่าง ๆ ของภาครัฐและเอกชนมาผสมผสานกับข้อจำกัดและปัญหาของ SMEs ภาคอุตสาหกรรมเกษตร เพื่อการแก้ปัญหาและการพัฒนา SMEs ดังกล่าวโดยการสร้างยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม กับสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาขีดความสามารถและข้อจำกัดในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐในการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อสร้างยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี
4. เพื่อประเมินยุทธศาสตร์ในส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลขีดความสามารถและข้อจำกัดในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี
2. ได้ทราบความต้องการความช่วยเหลือ

จากภาครัฐในการสนับสนุนการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี

3. ได้ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี

4. ได้ทราบผลการประเมินยุทธศาสตร์ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานีแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขและจัดทำเป็นเล่มฉบับสมบูรณ์

5. องค์ความรู้ที่ได้จะนำไปจัดทำเป็นคู่มือยุทธศาสตร์การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี และเสนอเป็นนโยบายต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้องต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี จำนวน 43 คน 2) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ ได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ จำนวน 58 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตเนื้อหาของการวิจัย เรื่อง ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยีในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้กำหนดตามวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) ศึกษาขีดความสามารถและข้อจำกัดในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี 2) ศึกษาความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐในการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี 3) สร้างยุทธศาสตร์การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในวิสาหกิจชุมชน ขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี 4) ประเมินยุทธศาสตร์ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

ขอบเขตด้านพื้นที่ที่ผู้วิจัยได้กำหนดคือ จังหวัดปทุมธานี

4. ขอบเขตเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2559 เป็นต้นไป

ระเบียบวิธีวิจัย

1. แบบของการวิจัย

แบบของการวิจัย ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development)

ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodologies) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ประชากร

2.1 ประชากร ได้แก่ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 43 ราย (Federation of Provincial Industry, 2013) เพื่อศึกษาขีดระดับความสามารถและข้อจำกัดในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี

2.2 เชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีใน SMEs ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี มีจำนวน 52 คน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มตามภารกิจดังนี้

2.2.1 กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ (Interview) ศึกษาความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐในการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี จำนวน 30 คน ได้แก่ เจ้าของกิจการวิสาหกิจขนาดกลาง จำนวน 15 คน และเจ้าของกิจการวิสาหกิจขนาดย่อม จำนวน 15 คน

2.2.2 กลุ่มผู้เข้าร่วมระดมสมอง (Brainstorming) เพื่อสร้างยุทธศาสตร์ การส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยี จำนวน 14 คน ได้แก่ 1) เจ้าของกิจการวิสาหกิจขนาดกลาง

จำนวน 2 คน และเจ้าของกิจการวิสาหกิจขนาดย่อม จำนวน 2 คน 2) เจ้าหน้าที่จากสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 2 คน 3) เจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรจังหวัดปทุมธานี 2 คน 4) ผู้เชี่ยวชาญการจัดทำยุทธศาสตร์จากสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย จำนวน 2 คน 5) เกษตรกร ผู้ผลิตวัตถุดิบป้อน SMEs จำนวน 2 ราย 6) เจ้าหน้าที่นโยบายและแผนจังหวัดปทุมธานี จำนวน 2 ราย

2.2.3 กลุ่มผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อประเมินยุทธศาสตร์การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีใน SMEs ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จำนวน 8 คน ได้แก่ 1) ผู้มีความรู้ความชำนาญในการสร้างยุทธศาสตร์ จากจังหวัดปทุมธานี จำนวน 1 คน 2) เจ้าหน้าที่และแผนสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน 1 คน 3) เจ้าหน้าที่นโยบายและแผนกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 1 คน 4) เจ้าหน้าที่นโยบายและแผนสำนักงานเกษตรจังหวัดปทุมธานี จำนวน 1 คน 5) ผู้ชำนาญการด้านยุทธศาสตร์ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย จำนวน 1 คน 6) ผู้ชำนาญการสร้างยุทธศาสตร์จากมูลนิธิพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างประเทศ จำนวน 1 คน 7) ผู้ประกอบการ SMEs ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี จำนวน 2 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บ

รวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviewing)

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาปัญหาข้อจำกัดของการวิจัยและปัจจัยที่ส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยี SMEs ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี มี 1 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาจากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งคำถามออกเป็น 3 ตอน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมื่อดังกล่าวนี้นี้มีจำนวน 3 ชุด ดังนี้ 1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 2) ประเด็นการระดมสมองเพื่อสร้างยุทธศาสตร์ฯ 3) ประเด็นการสนทนากลุ่มเพื่อประเมินยุทธศาสตร์ฯ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

เพื่อศึกษาความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐในการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี ในขั้นตอนที่นี้มีกิจกรรมดังนี้

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviewing) การสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าของ

กิจการ จำนวน 30 ราย แบ่งเป็นเจ้าของกิจการ การวิสาหกิจขนาดกลาง จำนวน 15 ราย จากวิสาหกิจขนาดย่อม จำนวน 15 ราย ณ สถานที่ประกอบการแต่ละแห่ง ขั้นตอนนี้จะใช้เวลา 3 เดือน

ผลจากการศึกษาความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐในการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี นำไปสู่การ订ทำยุทธศาสตร์การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีใน SMEs ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานีต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การระดมสมองในการสร้างยุทธศาสตร์การส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีใน SMEs ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี และการสนทนากลุ่มในการประเมินยุทธศาสตร์การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี ในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยจะได้สรุปอภิปรายผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ผลการศึกษาความต้องการการส่งเสริมจากภาครัฐในการวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีของ SMEs ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จ.ปทุมธานี

การสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่ม SMEs ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 30 ราย ประกอบด้วยผู้ประกอบการ SEs จำนวน 17 ราย และผู้ประกอบการ MEs จำนวน 13 ราย ในข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการการส่งเสริมจากภาครัฐในการวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีของ SMEs กลุ่มเป้าหมาย โดยมีประเด็นการสัมภาษณ์ 8 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1. การส่งเสริมและช่วยเหลือด้านการเงินในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี พบว่าผู้ประกอบการทั้ง SEs และ MEs ต้องการความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งการช่วยเหลือการวิจัยแบบให้เปล่า การให้เงินยืมดอกเบี้ยต่ำ การวิจัยร่วมกันระหว่างภาครัฐ และเอกชนโดยแบ่งการรับผิดชอบด้านค่าใช้จ่าย และผลงานวิจัยนำไปใช้ประโยชน์ มีสิทธิประโยชน์ของผลงานร่วมกัน อาจารย์และนักวิจัยในองค์กรของรัฐสามารถหาหัวข้องานวิจัยจากภาคเอกชน (SMEs) ที่สามารถนำผลงานไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศได้จริงและทันที

2. การบริการฝึกอบรมทรัพยากรมนุษย์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพบว่าผู้ประกอบการทั้ง MEs และ SEs เห็นตรงกันว่ารัฐน่าจะจัดการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เพราะเป็นนโยบายของรัฐบาล การพัฒนาบุคลากรของประเทศด้านวิทยาศาสตร์และ

เทคโนโลยีมีความจำเป็นยิ่งต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันระดับโลกของประเทศ

3. การให้บริการด้านที่ปรึกษาการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี พบว่าผู้ประกอบการทั้ง MEs และ SEs เห็นตรงกันว่าการให้คำปรึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จากภาครัฐเป็นสิ่งจำเป็น ปัจจุบันมีทั้งที่เอกชนต้องเสียค่าใช้จ่าย และให้บริการแนะนำโดยไม่มีค่าใช้จ่าย อย่างไรก็ตามอยากให้สถาบันการศึกษาให้คำแนะนำให้คำปรึกษาเป็นวิทยาทานให้มากยิ่งขึ้น หรือรัฐช่วยออกค่าใช้จ่ายให้ร้อยละ 50

4. การส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทางการวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยี พบว่าผู้ประกอบการทั้ง MEs และ SEs ต้องการให้องค์การภาครัฐและสถาบันการศึกษาเป็นหัวหอกในการจัดการประชุมเสวนาด้านการวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีให้สม่ำเสมอ โดยแบ่งเป็นกลุ่มก้อน (Cluster) ที่มีปัญหาที่ต้องแก้เหมือนกัน เป็นการกระตุ้นแนวคิดใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาผลิตภัณฑ์

5. การให้บริการด้านห้องปฏิบัติการเครื่องมือ อุปกรณ์ ในการวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยี พบว่า การให้บริการของท้องถิ่นมีข้อจำกัดด้านเครื่องมือ สารเคมี และบุคลากร ค่าบริการสูง และใช้เวลานานมากเกินไปตรงกันทั้ง MEs และ SEs

6. การกระจายข่าวสารด้านการตลาดการบริหารจัดการองค์การ การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีพบว่าผู้ประกอบการทั้ง MEs และ SEs มีความต้องการข่าวสารด้านการตลาด การบริหารองค์การการวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีอย่างยิ่ง อยากให้มีการสื่อสาร

ทั้ง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์อื่น ๆ อย่างสม่ำเสมอ

7. การส่งเสริมด้านการตลาด และจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายให้แก่ SMEs ทั้งในและต่างประเทศ พบว่า ผู้ประกอบการทั้ง MEs และ SEs มีความต้องการการส่งเสริมด้านการตลาดทั้งในและต่างประเทศเป็นอย่างมาก เพราะต่างประเทศต้องการสินค้าท้องถิ่นซึ่งแสดงวัฒนธรรมของไทยเป็นอย่างมาก เพราะมีความสวยงามและใช้วัสดุจากธรรมชาติ

8. นโยบายของรัฐในการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการจาก SMEs พบว่าผู้ประกอบการทั้ง MEs และ SEs ขานรับนโยบายนี้ เพราะเป็นทางหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ SMEs ไทยพัฒนาตนเอง พัฒนาเทคโนโลยี และการบริหารจัดการในอนาคตสามารถแข่งขันในเวทีโลกได้

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยจะได้สรุปอภิปรายผลการศึกษาดตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยใน 6 ประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ผลการศึกษาความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐในการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี

1. การส่งเสริมและช่วยเหลือด้านการเงินในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี พบว่าผู้ประกอบการทั้ง SEs และ MEs ต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐ ทั้งการช่วยเหลือการวิจัยแบบให้เปล่า การให้เงินยืมดอกเบี้ยต่ำ การวิจัยร่วมกันระหว่างภาครัฐ และเอกชนโดยแบ่งการรับผิดชอบด้านค่าใช้จ่าย และผลงานวิจัยนำไป

ใช้ประโยชน์มีสิทธิประโยชน์ของผลงานร่วมกัน อาจารย์ และนักวิจัยในองค์การของรัฐสามารถหาหัวข้อวิจัยจากภาคเอกชน (SMEs) ที่สามารถนำผลงานไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศได้จริงและทันที สอดคล้องกับ Paisan Moongsamak et al (2013) ได้ทำการศึกษาวิจัยรูปแบบการจัดการที่ประสบผลสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ผลิตภัณฑ์สมุนไพรกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีนทร์ พบว่า ด้านการจัดการทุนชุมชน ด้านการเงิน ควรมีการเน้นเกี่ยวกับการประเมินการบริหารการเงิน การจัดหาแหล่งทุนภายนอกและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาขีดความสามารถเชิงพาณิชย์ของสินค้าชุมชน พบว่า สภาพในการประกอบวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่รอการสนับสนุนหรือกระตุ้นจากเครือข่ายภายนอก มิได้เกิดขึ้นจากแรงขับเคลื่อนจากภายในชุมชน

2. การบริการฝึกอบรมทรัพยากรมนุษย์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพบว่า ผู้ประกอบการทั้ง MEs และ SEs เห็นตรงกันว่ารัฐน่าจะจัดการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เพราะเป็นนโยบายของรัฐบาล การพัฒนาบุคลากรของประเทศด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความจำเป็นยิ่งต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันระดับโลกของประเทศ สอดคล้องกับ Kosol Jitwirat (2015) ได้ทำการวิจัยเรื่องตัวแบบการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อการปรับตัวเข้าสู่การเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่าโมเดลที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญเป็นการยืนยันว่าการพัฒนาทุนมนุษย์ เพื่อการ

ปรับตัวเข้าสู่ AEC สามารถอธิบายความเหมาะสมได้ด้วยตัวบ่งชี้ ที่ 3 การพัฒนาทุนมนุษย์ด้วยสมรรถนะความสามารถ กำลังเป็นกระแสและแนวโน้มที่มาแรงในยุคปัจจุบัน เน้นฝึกทักษะเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะให้กับสมาชิกเครือข่ายเพื่อให้ชุมชนสามารถพัฒนาและค้นหากลุ่มแกนนำที่เข้าไปทำงาน และยังพบว่าสวัสดิการชุมชนเครือข่ายแบบชุมชนชนบทเป็นองค์ประกอบเพื่อแลกเปลี่ยนกับชุมชน หมู่บ้านชนบทอื่น ๆ ด้วย

3. การส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทางการวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยี พบว่า ผู้ประกอบการทั้ง MEs และ SEs ต้องการให้องค์การภาครัฐและสถาบันการศึกษาเป็นหัวหอกในการจัดการประชุมเสวนาด้านการวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีให้สม่ำเสมอ โดยแบ่งเป็นกลุ่มก้อน (Cluster) ที่มีปัญหาที่ต้องแก้เหมือนกัน ๆ กัน เป็นการกระตุ้นแนวคิดใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาผลิตภัณฑ์ สอดคล้องกับ Rujipas Pothong et al (2015) ได้ทำการศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลทำให้เกิดนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ที่มีต่อผลการดำเนินงานในอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปประเทศไทย พบว่า ปัจจัยภายนอกได้แก่ความต้องการที่ไม่แน่นอน การมุ่งเน้นตลาดการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การสนับสนุนของภาครัฐในการวิจัย

4. การให้บริการด้านห้องปฏิบัติการเครื่องมือ อุปกรณ์ ในการวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยี พบว่า การให้บริการของท้องถิ่นมีข้อจำกัดด้านเครื่องมือ สารเคมี และบุคลากรค่าบริการสูง และใช้เวลานานมากเกินไปตรงกันทั้ง MEs และ SEs) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศไทย Policy Statement of the Cabinet,

(2014) ด้านที่ 8 การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรม ข้อที่ 5 ปรับปรุงและจัดเตรียมให้มีโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านการวิจัยและพัฒนา และด้านนวัตกรรมซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาที่สำคัญในการต่อยอดสู่การใช้เชิงพาณิชย์ของภาคอุตสาหกรรมให้มีความพร้อม ทันสมัย และกระจายในพื้นที่ต่าง ๆ เช่น การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การตั้งศูนย์วิเคราะห์ห้องปฏิบัติการสถาบัน และศูนย์วิจัย

5. การส่งเสริมด้านการตลาด และจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายให้แก่ SMEs ทั้งในและต่างประเทศ พบว่า ผู้ประกอบการทั้ง MEs และ SEs มีความต้องการการส่งเสริมด้านการตลาดทั้งใน และต่างประเทศเป็นอย่างมาก เพราะต่างประเทศต้องการสินค้าท้องถิ่น ซึ่งแสดงวัฒนธรรมของไทยเป็นอย่างมาก เพราะมีความสวยงามและใช้วัสดุจากธรรมชาติ สอดคล้องกับ Natanun Wiriyaivit (2016) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และสื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ เครื่องสำอาง สมุนไพร กรณีศึกษา : วิสาหกิจชุมชนปาริชาติ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่าสภาพปัจจุบันของวิสาหกิจชุมชนปาริชาติ มีการใช้บรรจุภัณฑ์และฉลากที่ไม่มีจุดเด่นและไม่สามารถดึงดูดผู้บริโภคส่วนในด้านสื่อประชาสัมพันธ์ไม่มีเอกสารประชาสัมพันธ์สินค้าและไม่มีสื่อวีดิทัศน์เพื่อแนะนำบริษัทสินค้า จึงทำการศึกษหาแนวทางในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ฉลาก และสื่อประชาสัมพันธ์

เพื่อให้มีความสวยงาม ทันสมัย ทำให้มีจุดดึงดูดความสนใจลูกค้าเพิ่มขึ้นและทำการประเมินบรรจุภัณฑ์ และสื่อประชาสัมพันธ์ ด้วยแสดงให้เห็นว่าการประชาสัมพันธ์มีความสำคัญต่อการส่งเสริมด้านการตลาด และจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายให้แก่ SMEs ทั้งในและต่างประเทศ

6. นโยบายของรัฐในการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการจาก SMEs พบว่า ผู้ประกอบการทั้ง MEs และ SEs ขานรับนโยบายนี้ เพราะเป็นทางหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ SMEs ไทยพัฒนาตนเองพัฒนาเทคโนโลยีและการบริหารจัดการในอนาคตสามารถแข่งขันในเวทีโลกได้ สอดคล้องกับ Pornchanok Thonglad et al (2016) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดลำปาง ลำพูนและเชียงใหม่ พบว่าผู้ประกอบการธุรกิจเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเป้าหมายการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน บนฐานของการมองกว้าง คิดไกล มองงานให้ครบวงจรและทุกมิติ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาการพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน เพื่อตอบโจทย์วิกฤตเศรษฐกิจที่ไม่สมดุล ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานให้ทุนวิจัยของภาครัฐควรตั้งหัวข้อการวิจัยให้เอกชนร่วมมือกับภาครัฐ โดยรัฐสนับสนุนด้านการเงิน และบุคลากรจะเป็น

ประโยชน์ในการทำผลงานวิจัยไปใช้ได้จริง
เชิงการค้า ตั้งแต่เริ่มวิจัย

2. รัฐควรให้การสนับสนุนด้านเครื่องมือ
(LAB.) และบุคลากรให้แก่ SMEs ในการวิจัย
และพัฒนาโดยค่าใช้จ่ายไม่สูงมากจนเกินไป

3. ภาครัฐที่ดูแลด้านการตลาด ควร
จัดการด้านการส่งเสริมการตลาดอย่างสม่ำเสมอ

4. องค์การของรัฐที่เป็นแหล่งเงินทุน
วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีควรจัดโครงการที่
ภาครัฐวิจัย เพื่อต่อยอดไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์

เพื่อไม่ให้ผลงานวิจัยอยู่บนหิ้งที่เป็นปัญหา
ในปัจจุบัน

บทความการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์
การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี
ในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาค
อุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัย
ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 4 ข้อ ผู้วิจัยขอเสนอ
เพียง 1 วัตถุประสงค์เท่านั้น ส่วนอีก 3 ข้อ
กำลังอยู่ในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลและ
วิเคราะห์ข้อมูล คาดว่าจะแล้วเสร็จในเร็ว ๆ นี้

REFERENCES

- Department of Trade Negotiation (2013). **AEC**. Seminary Document for Enterprise Preparation to AEC (Jun 2012)
- Kosol Jitwirat. (2015). Pattern for Human Capital Development on adaptation to AEC member. **Journal of Researcher Association**, 20 (3), 99-110.
- Kosol Jitwirat (2015) and Netpanna Yawirat (2016). Analysis of Confirmed elements on factors which affected on competitiveness of early processed-rubber SMEs under dynamic change. **Journal of Researcher Association**, 21(1),154-165.
- Natanun Wiriyaivit (2016). Development of Herbal Packaging : Case Study, SMEs of Parichard Community, Minburi, Bangkok. **Journal of Researcher Association**, 21(1), 143-153.
- Pornchanok Thonglad, Paitoon Intakhan & Bundit Busaba (2016). Sustainability Development following to Sufficiency Economy of SMEs in Lampang, Lamphoon, & Chiangmai Province. **Journal of Researcher Association**, 21(1), 74-87.

- Paisan Moongsamak, Thanomsak Suwannoi, Sornchai Pisakonbutr, & Sivasit Chamchong. (2011). Succesful Management Pattern on Herbal SMEs, Nakronchaiburin provincial group. **Journal of Researcher Association**, 18 (3), 115-123.
- Rujipas Pothong-sangaroon, Kobkun Chantarakolika, & Pumiporn Tamastitdej. (2015). Relationship of influence factors leading to product innovation which affected on operation result of Thai Food Industry. **Journal of Researcher Association**, 20 (3), 72-86.
- Office of SMEs Promotion. (2015a). **Defintion of SMEs**. retrieved from [http: //www.sme.go.th/Pages/Define.aspx](http://www.sme.go.th/Pages/Define.aspx).
- ASEAN. (2015a). **Small and Medium Enterprises: SMEs Developments in ASEAN**. Retrieved From <http://www.asean.org/communities/asean-economic-community/category/small-and-medium-enterprises>.
- International Institute for Trade and Development, (ITD). (2012). **New Rising Opportunities in ASEAN Market : New Professional Challenges**. Retrieved from <http://www.itd.or.th/research-report/298-ar>.